

Jihočeský BARÁČNÍK

číslo 11 - listopad 2020

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

L i s t o p a d

Svátek všech Svatých, slavený 1. listopadu je křesťanský svátek, který připomíná nejen všechny známé světce a svěťce, ale i ty neznámé. 2. listopadu na něj navazuje vzpomínka na všechny zemřelé, které se lidově říká Dušičky. V tyto dva dny je zvykem navštívit hřbitov, upravit rodinný hrob, zapálit na něm svíčku, položit květiny a vzpomenout na všechny blízké, kteří s námi už nejsou.

Nastanou dlouhé a pochmurné večery, naši předkové však uměli tento neveselý čas využít. Polní práce skončily, hospodáři se věnovali opravám chalup, náradí i všeho, čeho je potřeba kolem domácnosti. Hospodyně obstarávala domácnost, uklízela, pospravovala prádlo, starala se o dobytek a drůbež. Pak napadl sníh, který už neroztál, přišla krutá zima a život se přesunul do světnice. V chalupě se topívalo jen v jedné místnosti, kde všichni jedli, pracovali i spali. Každá i ta nejmenší skulinka musela být ucpána mechem, aby neutíkalo vzácné teplo. V peci praskal oheň, topilo se převážně dřevem, které se pilně připravovalo celý podzim. Kolem pece, jež byla zdrojem tepla, se točil život celé rodiny. Hospodyně tu vařila a pekla, sušilo se nad ní prádlo a nahoře spaly děti, protože tam bylo nejtepleji. V prodlužujících se podzimních večerech se v minulosti všichni sesedli kolem stolu, rozsvítili louče a při různých drobných domácích pracích všichni společně zpívali, nebo si vyprávěli příběhy a pohádky. Tak starší předávali mladším báčorky a pověsti, písničky a zvyky a udržovala se i lidová tradice.

Jak padla tma, scházely se ženy a dívky vždy u jedné z nich a předly len, nebo draly peří. Při přástkách bylo veselo. Zpívaly se písničky a především se povídaly pohádky, pověsti a strašidelné příběhy. V horách a v podhůří si rádi vyprávěli o vládci hor a lesů Krakonošovi, někde zvaném Rýbrcou. V jeho zahrádce prý rostou kouzelné léčivé bylinky.

V některých místech, kde byly sklárny, probíhala také domácí výroba. Navlékaly se korálky, přišívaly knoflíky na kartony, někde se malovalo, hospodáři vyřezávali nějaké pomocné věci do domácnosti (měchačky, válečky, kvedlačky atd). Rovněž vyřezávali různé hračky na vánoční nadílku. Kluci na vesnici většinou dostávali sánky, vozík s koníkem, nebo dřevěné malované husárky, hrávali si na vojáky s flintičkami a bubínky. Oblíbený byl dřevěný houpací kůň, na kterém se sedělo. Děvčátka opatrovala své panenky buď dřevěné, hdrové, nebo upletené ze slámy, oblečené do zbytků hadříků a pentlíček. V bohatých rodinách mívaly děti celé dřevěné hospodářství, nebo pokojíčky pro panenky s malým nábytkem a hliněným nádobíčkem. Malůvkami se zdobil i nábytek, který se dědil z generace na generaci. Základem bývala malovaná truhla s výbavou, jíž dostávala nevěsta při svatbě.

Pranostiky

Když ještě v listopadu hřmívá, úrodný rok nato bývá

Když krtek v listopadu ryje, budou na vánoce létat komáři

Když dlouho listí nepadá, tuhá zima se přikrádá

Studený listopad- zelený leden

Listopadové sněžení neškodí vůbec osení

Když napadá sníh na zelené listí, bude tuhá zima

Jaký listopad, takový březen

11.11. Když svatý Martin se sněhem přiběhl, bude v něm celý měsíc ležet

25.11. Na svatou Kateřinu, schováme se pod peřinu

28.11. První adventní neděle- nastane daleko, široko krutá zima, potrvá čtyři neděle

25.listopadu – svátek svaté Kateřiny býval ještě nedávno ve znamení tanečních zábav, zvaných kateřinské, při nichž měly přednost ženy. To znamená – ženské právo znamenalo, že o celou organizaci, občerstvení, nájem hudby se staraly ženy, samy si také vybíraly tanečníky a partnery. A to celý den a celou noc až do rána, kdy se vše vracelo do obvyklých kolejí. Kateřinské zábavy a plesy bývaly v roce poslední, protože za několik dnů začínal advent, doba předvánočního půstu, kdy se podobné akce nemohly dělat. A tak si lidé chtěli naposled užít zpěvu, tance a zábavy. Kdysi se den svaté Kateřiny oslavoval ještě rozpustileji, s občůzkami v maskách, divadelními scénkami někde i nadílkou. I v nich hrály ženy hlavní roli.

Podle legendy byla Kateřina krásná křesťanka, která nadto vynikala moudrostí a výřečností. Díky vítězné diskusi s padesáti pohanskými filozofy, které obrátila na křesťanství, se Kateřina stala ochránkyní učenců a studentů. Řada univerzit a knihoven si jí zvolila za patronku. Již od středověku je například patronkou filozofie na pařížské Sorboně, právě tak jako na Univerzitě Karlově v Praze.

Jiřina Novotná, dopisovatelka VI.župy

OB Týn nad Vltavou

Opět máme nouzový stav, nemůžeme se scházet, nosíme roušky, máme se co nejvíce zdržovat doma a tak se chránit před koronavirem, který v současné době udeřil v naší zemi s daleko větší silou než na jaře. Proto nám ani v závěru roku nevyjdou naše plány a nebude ani Martinské posvícení, ani tradiční předvánoční výstava na naší rychtě. A kdo ví, jak to dopadne s valným hodnotícím zasedáním, které máme naplánováno na třetí lednovou sobotu 2021. Tato skutečnost se týká téměř všech baráčnických obcí i ostatních spolků a organizací. Nelze zkrátka nic naplánovat.

V měsíci září, kdy mohly děti začít chodit normálně do školy, mě moje desetiletá vnučka, která žije s rodiči v Praze 4 a navštěvuje 5. třídu základní školy v Kunraticích, požádala o radu. Ve škole dostaly děti v rámci předmětu „Svět kolem nás“ následující úkol – měly si vybrat jeden ze 14 krajů v České republice a tento kraj představit spolužákům. Hlavním úkolem prezentace bylo představit vybraný region hlavně po stránce národopisné – děti měly ve stručnosti popsat jednotlivé národopisné oblasti kraje, tradiční zvyky, kroje, pokrmy, nářečí, tance atd. Vnučka se ke mě obrátila o radu, protože si jako správná dcera jihočeské maminky /mojí dcery/ vybrala se svou kamarádkou jihočeský kraj. Celá rodina včetně tatínka, /který je sice původem z Prahy ale jižní Čechy miluje/, zde má druhý domov – mají nedaleko Týna nad Vltavou starou chalupu po mojí babičce. Vnučka Adélka ráda nosí kroj a tak jí napadlo, že by svoji slovní prezentaci našeho kraje mohla s kamarádkou rozšířit o ukázkou kroje a jihočeského pečiva – buchet a koláčů. A tak v den prezentace přišla obě děvčata do školy v krojích, které jsem jim zapůjčila z našeho krojového fondu a

spolužákům děvčata nabízela buchty a koláče, které jsme spolu s vnučkou Adélkou upekly /spolužačka upekla buchty/. Adélce jsem popsala kroje z našich jihočeských národopisných oblastí – Doudlebska, Prácheňska, Blat a Kozácka. A samozřejmě jsem jí zdůraznila, že tyto kroje udržují dnes hlavně baráčníci, kteří kromě krojů udržují i staré jihočeské zvyky, tančí českou besedu a pořádají různé akce – staročeské krojované bály, loučení s masopustem, vynášejí Smrtku, někde staví májky, pořádají věnečky, dožínky, Konopickou, posvícenské zábavy, tématické výstavy a další jiné akce, na kterých prezentují mimo svého baráčnického kroje „Mařenky“ a pracovního kroje tzv. „svérázu“ i kroje z jednotlivých národopisných oblastí JČ kraje. Kroje prezentují hlavně na oslavách svých výročí, kde jsou k vidění i baráčnické spolkové prapory. Za svoji dlouholetou národopisnou činnost byli jihočeští baráčníci v roce 2016 zapsáni na Seznam nemotného kulturního dědictví jihočeského kraje. Děvčata získala za svoji prezentaci pochvalu a inspirovala ostatní spolužáky, takže i ostatní spolužáci doprovodili své prezentace ukázkami tradičních krajových jídel.

Prostřednictvím vnučky jsem pozvala třídního učitele Radima Mikulenu s jeho 5. třídou na příští rok na výlet do Týna nad Vltavou /pokud to okolnosti dovolí/ a na návštěvu naší rychty, kde je rádi blíže seznámíme s významem a činností baráčníků.

Rádi je provedeme i naším krásným městem, A pozvání platí nejen dětem z kunratické školy, ale rádi přivítáme v našem městě i vás, tetičky a sousedé. Věřme, že tato současná nelehká situace zase pomine a budeme se moci opět setkávat tak jako dřív.

J. Svobodová, syndička OB Týn n. Vlt.

Baráčníci na DVD ke 102. výročí vzniku republiky

Ke 102. výročí dne vzniku samostatného Československa se Obec baráčníků Vitoraz rozhodla, že oslava bude jiná z důvodů nařízení a opatření, která dopadají na každého z nás. OB Vitoraz se rozhodla

natočit dokument Baráčníci, věrni tradicím (námět Hanka RH+ a zpracování Václav Malina (TV ŠRUMEC). V dokumentu vystoupí

Ke 102. výročí dne vzniku samostatného Československa se Obec baráčníků Vitoraz rozhodla, že oslava bude jiná z důvodů nařízení a opatření, která dopadají na každého z nás. OB Vitoraz se rozhodla natočit dokument Baráčníci, věrni tradicím (námět Hanka RH+ a zpracování Václav Malina (TV ŠRUMEC). V dokumentu vystoupí

rychtářka Věra Davidová, soused Martin Malý a další tetičky. V „normálním čase, době“ by se baráčníci sešli 28. 10. 2020 na rychtě a uctili by společně památku svátečním sezením. Takhle individuálně se natáčelo. Tetičky Marie Šimová a Jarmila Šimová zazpívaly píseň prezidenta Masaryka „Ach synku, synku“ u lípy svobody, vysazené (ke stému výročí) v Mezigenerační zahradě v Prachaticích u společnosti KreBul. Soused Martin Malý připravil úvodní slovo s malým zavzpomínáním do historie. Rychtářka Věra Davidová se převlékla z kroje Česká Mařenka do kroje prácheňského a v zahradě u DPS Skalka jej předvedla v plné kráse, popovídala také o mětýnkách, hnětýnkách, které se

rychtářka Věra Davidová, soused Martin Malý a další tetičky. V „normálním čase, době“ by se baráčníci sešli 28. 10. 2020 na rychtě a uctili by společně památku svátečním sezením. Takhle individuálně se natáčelo. Tetičky Marie Šimová a Jarmila Šimová zazpívaly píseň prezidenta Masaryka „Ach synku, synku“ u lípy svobody, vysazené (ke stému

připravují v období „na Havla tzn. Havelské posvícení“ Určitě zajímavé čtení bude i od vzdělatelky Olgy Korbelové k danému výročí a představení symbolů na rychtářetetičkou Milenou Votavovou. Ve videu nechybí děti. Viky Hulešová představila kroj ve Štěpánčině parku v Prachaticích, a nejen že ji to slušelo, ale i šlo jako „manekýnce.

Baráčníci nosí při slavnostech české kroje /na jihu Čech je to především blatský kroj, prácheňský, jejich spolkový kroj je krojem pro ženy „Mařenka“, neboli „Česká Mařenka“, která je krojem stylizovaným dle scénického kostýmu Smetanovy „Prodané nevěsty“.

„Všem aktérům děkujeme.

Hanka RH+ Rabenhauptová

Foto z archivu mělo úspěch, oceněn byl i rychtář Jaroslav Šíkl a rychtářka Věra Davidová.

SeniorPoint Prachatice připravil na září společně s městem Prachatice v domu Křižovatka u parku, Zlatá stezka 145 v Prachaticích výstavu FOTO Z ARCHÍVU. Fotografie od dvanácti seniorů, fotografů, kteří vyslyšeli výzvu a v době nouzového

stavu si dělali ve svých foto archivech pořádek, vybrali pro výstavu každý pár svých oblíbených fotografií.

Při vernisáži byli účastní nejen autoři fotografií, ale i jejich přátelé a kamarádi dobré fotografie. Práce seniorů ocenil i zastupitel města a zároveň ředitel společnosti KreBul, Zdeněk Krejsa. Výstavou provedla Hanka Rabenhauptová, realizátorka výstavy, kde je výstava. Vstupenkou na vernisáž byla osobní fotografie z polaroidu, kterou všichni obdrželi vedle dezinfekce u vstupu.

Hned první den navštívilo výstavu přes padesát lidí, vidělo více jak 70 fotografií od 12 autorů ze čtyř měst (Prachatice, Volary, Vlachovo Březí, a Vodňany).

Hanka RH+ Rabenhauptová

Marie Černochová, senzační seniorka

Marie Černochová byla navržena na ocenění SENZAČNÍ SENIORKA, na cenu, kterou vyhlašuje Nadace Charty 77 a projekt

SenSen k Mezinárodnímu dni seniorů.
Získala diplom senzační seniorka 2020
za svoji dlouhodobou podporu Obce
baráčníků Vitoraz Prachatice,
zachovávání tradic. Kvůli COVID-19
jsme diplom, kytičku a dárky předali v
Prachaticích, v komorní sestavě, s
předsedou komise sociální RM,
zastupitelem města Zdeňkem Krejsou.

Velice si vážíme Marie Černochové,
která celý život pracovala jako uklízečka
a měla a má ráda čisto. Je to vzácná

vlastnost. Čisto a jasno měla i v 17 letech, kdy po vzoru své babičky vstoupila k baráčníkům a v roce 1950 do Obce baráčníků Vitoraz Prachatice. Pamatuje si všechny rychtáře a rychtářky, které od založení spolku dodnes jsou. V regulích vlastenecko – dobročinného sdružení Obce Baráčníků (kde byla zapsána ještě svým dívčím jménem Marie Jungbauerová byla vedena jako činná tetička).

Hanka RH+ Rabenhauptová

Vzpomínka pro lidskost, konference on-line

25. 10. 2020 se uskutečnila již 13. konference Volary a pochod smrti, multikulturní výchova v praxi společnosti. Organizátor KreBulu o.p.s. letos zvolil formu, která byla jediná možná přes sociální síť, on-line. Akci podpořil Jihočeský kraj a Nadační fond obětem holocaustu. Ke sledování byli přizváni i sousedé a tetičky z Obce baráčníků Vitoraz Prachatice.

Zajímavé byly video příspěvky: Jaroslava Krejsová, kronikářka, autorka knihy Přes Volary přešla smrt – pochod smrti očima pamětníků, nebo povídání Dagmar Lieblové, pamětnice holocaustu z konference z minulého ročníku, kde vyprávěla svůj příběh jako pamětnice

holocaustu, popisovala svoji cestu do koncentračního tábora, a jak se z Osvětimi dostala (díky chybě v letopočtu). Marta Kottová, pamětnice holocaustu poutavě vyprávěla, jak se tajně učili, chtěli se učit a to i za ztížených podmínek.

Na konferenci bylo představeno Židovské muzeum Praha Zuzanou Pavlovskou a Martinou Kutkovou z oddělení pro vzdělávání a kulturu. Bylo nastíněno vše, co muzeum nabízí, a jaké projekty uskutečňuje. Jeden společný s Prachaticemi byl realizován v loňském roce – projekt Krokus, který se realizoval na třech místech v Prachaticích (gymnáziu, mezigenerační zahradě a v domově seniorů), kde se vysazovaly krokusy do obrazce židovské hvězdy, jako vzpomínka na osudy životů lidí.

Jiří Gabriel Kučera představil multikulturní knihovničku, která je v sídle společnosti na Zlaté stezce 145, v Prachaticích a je určena pro studenty, veřejnost a všechny, kdo se zajímají o daná témata. Působivá byla i četba z knihy.

K velmi zajímavým příspěvkům patřilo vystoupení Hany Vojtové, ředitelky Domova seniorů Mistra Křišťana Prachatice a ředitelky Institutu smyslové aktivizace k otázkám Vzpomínání. Poskytla návody jak se správně a citlivě ptát, jak vzpomínat, co k tomu použít.

Konferenci pozdravili přímo, zdavicemi doc. PhDr. Martin Klus, PhD., MBA, státní tajemník Ministerstva zahraničních věcí a evropských záležitostí Slovenské republiky, Mgr. Ivana Stráská, hejtmanka Jihočeského kraje, Stefan Pöhlmann, starosta města

Helmbrechts, Michal Dobiaš, poslanec města Prievidza, předseda spolku Spolu sme Prievidza, ředitel Galeria Jablůň, Mgr. Andrea Wahl, spolek Bewusstsein region Mauthausen, Michal Dobiaš ze spolku Spolu jsme Prievidza, představil osazování kamenů Stolpersteine na Slovensku, Mgr. Antonín Sekyrka, ředitel Gymnázium, České Budějovice hovořil o projektech se studenty a sledovat jsme mohli na konferenci i příspěvek z Regionální televize Prievidza o úpravě židovského hřbitova v Prievidzi s prachatickými přáteli a dalšími dobrovolníky. Jak řekl na závěr ředitel společnosti KreBul Zdeněk Krejsa, budeme rádi za vaše případné dotazy, které můžete zasílat na adresu krebul@krebul.cz. Věříme, že pro vás byly připravené reportáže přínosné. Tradičně zakončujeme konferenci položením květiny na hřbitově obětí pochodu smrti ve Volarech, a nejenak tomu bylo i dnes.“ Konference dopadla na výbornou, jak technicky, tak obsahově.

Hanka RH+ Rabenhauptová, účastnice on-line konference

OB Horní Měcholupy

Vážené tetičky a sousedé, přátelé,

chci Vám za vaši pozornost k tomuto článku poděkovat a chci poděkovat životu, že je, že vychází slunce, že ho vidím a že hřeje. Tento krásný život nás provází už poměrně dlouhou dobu, proto si toho musíme vážit a bránit si jej. Dnešní situace je nesmírně vážná, Covid 19 nám ubližuje a trápí nás. Proto se všichni musíme semknout, táhnout za jeden provaz a musíme vědět proč. Nesmíme mít z Covidu strach, zbytečně se nestresovat a zprávy o Covidu budeme přijímat v omezené míře. Důležité je, se hýbat, zdravě žít, dostatečně spát a odpočívat.

Milé tetičky a sousedé, děkuji, že existuje přátelství a úcta mezi baráčníky, že se mají rádi a láska k baráčnictvu není jen chvilkové světlo, ale světlo co svítí a nehasne.

A ještě jeden vzkaz pro baráčníky od mého kamaráda...

Všem Baráčníků bych chtěl popřát, aby zůstali veselí, nepropadali trudomyslnosti, protože ta zdraví rozhodně neprospívá. Určitá hygienická a epidemiologická opatření je potřeba dodržovat, ale jsem přesvědčen o tom, že bychom do Vánoc mohli být z nejhoršího venku. Já sám bych velice doporučoval, aby děti začaly chodit do škol, protože ta dlouhá absence výuky je může poznamenat na celý život. Takže buďte veselí, moc vás zdravím a posílám fůru energie a optimismu. Váš Jan Pirk.

Držte se, s pozdravem a přáním na lepší časy, rychtář OBHM Miloslav Rýdl

Blahopřání k narozeninám

25. října se dožil 91 roků soused **Karel Kaštánek** z OB Tábor. Dlouhé roky vedl soubor "Písnička" s kterým často vystupovali na veřejnosti. V současné době ještě zastává funkci pantatínka. Přejeme mu hodně zdraví a těšíme se až zase bude moci přijít mezi nás. *Za všechny sousedy a tetičky rychtářka tetička Slavíková.*

Dne 18. listopadu 2020 se dožívá 81 roků tetička **Miluška Tušová** rovněž z OB Tábor. Již dlouho zastává svědomitě a zodpovědně funkci berní. Mimo to pomáhá všude tam, kde je potřeba. Milá tetičko, přejeme ti hodně zdraví, pohody a spokojenosti do dalších roků. *Za všechny sousedy a tetičky rychtářka tetička Slaviková.*

Obec baráčníků Radomyšl blahopřeje k narozeninám těmto oslavencům: tetičkám **MUDr. Oberpfalzerové Jiřině a Tomáškové Daně**. Obec baráčníků v Radomyšli oběma přeje hodně zdraví, štěstí a spokojenosti.

X. župa blahopřeje tetičce **Jitce Ficlové** z OB Pištín ke krásným kulatým narozeninám (12.11). Milá tetičko, všichni baráčníci z X. župy ti přejí mnoho zdraví, spokojenosti, stálý úsměv ve tváři a tím se ti v životě vždy všechno podaří.

Také všichni baráčníci X. župy blahopřejí rychtářce tetičce **Věře Davidové** z Prachatic k jejím narozeninám (22.11.). Milá rychtářko, přejeme ti mnoho zdraví, kterého jistě tak potřebuješ, mnoho sil do další práce v Obci baráčníků a moc ti děkujeme za veškerou činnost pro blaho prachatických baráčníků.

Kalendář Připomíná...

14.11.2020 - Vodňany - X. župa konšelské sedění U Zástavů od 8,30 hodin

21.11.2020 - OB Prachatic - VHS od 10 hodin - rest. Družba na náměstí

22.11.2020 - OB Vodňany - VHS "U Zástavů" od 9 hodin

28.11.2020 - Veleobec Praha zasedání rychtářů

5.2.2021 - OB Radomyšl - baráčnický bál od 20 hodin v sokolovně

20.2.2021 - OB Písek - baráčnický bál - "Dům kultury" od 20. hodin

6.3.2021 - OB Pištín - staročeský bál od 20 hodin

22.5.2021 - 90. výročí VI. župy Soběslav

7.8.2021 - OB Pištín - oslava 85. let založení

Vzkaz z redakce ...

Všem vám přeji hodně zdravíčka, pohody
a hlavně DÁVEJTE NA SEBE POZOR a mějte se rádi...

JIHOČESKÝ BARÁČNÍK

Zpravodaj Žup a OB Jihočeského kraje
vydává pro vlastní vnitřní potřebu OB Vodňany.

Redakce: Jaroslav Šíkl, Havlíčkova 438, 389 01 Vodňany - tel.: 605113102,
e-mail: jaroslav.sikl@seznam.cz

NEPRODEJNÉ

zasíláno do každé OB elektronicky i na další dodané adresy.
Ročník X. * číslo 11 * vychází 1.11.2020